

Той не умира!...

На 30 юли т. г. се навършват 90 години от героичната смърт на легендарния войвода Хаджи Димитър и неговата славна чета. Имената на Хаджи Димитър и Стефан Караджа ще останат за винаги в историята на нашия народ, като неувяхващ пример на саможертва и велик героизъм за освобождението на България от петевковното турско робство.

Роден и израсъл в бунтарския Сливен, Хаджи Димитър още от дете проявява своята неукротима омраза към турските поробители и техните слуги — българските чорбаджии.

В борбата на българския народ за извоюване на национална независимост израснаха десетки самоувержени, докрай предани на народното дело борци като Раковски, Каравелов, Бенковски, Хаджи Димитър, Караджата, израснаха вождовете на нашата национална революция, великият революционер-демократ Васил Левски и пламенният поет и революционер Христо Ботев. Тази борба започна от стихийните селски въстания, минава през славната епоха на хайдутството, четничеството и стига до периода на тайните революционни комитети, създадени от безстрашния Левски.

Връхна точка на четническата тактика и борба против отоманската тирания се явява легендарната чета на младите войводи Хаджи Димитър и Стефан Караджа.

Сформирана с много труд и лишения, снабдена с оръжие и облекло, четата от 125 юнаци се отправя от Румъния към Дунава, за да премине с гемия и стъпи на скъпа родна земя. Нейната задача била да стигне сливенския балкан и като се съедини с въстаниците от вътрешността на страната да развесе знамето на свободата и да образува едно „привременно правителство“.

Петте битки, които води четата по пътя си за Стара планина при Каракен, Кара Пановата кория, Бяла черква, Канъл-дере и Бузлуджа, я покриха с вечна слава. В тези битки се очертава великият героизъм на войводите и техните четници, дълбоката им вира в правото им дело за свобода, коравият и несломим дух на българина, когото той е убеден, че е изbral правия път.

Битката при Канъл-дере е най-тежката. Турците раняват Стефан Караджа на 4-5 места и пада в ръбете им полумъртв. Хаджи Димитър с останалите четници се отпра-

ва към Бузлуджа. Част от

четниците се откъсват и той

пристига на върха с 28 души.

Турската потеря ги

подушка и се завърза нера-

вен кървав бой на 28 четни-

ка срещу 800 чеци. В то-

ва

легендарно сражение на

18 юли 1868 година (стар

стил) нито един четник не

се предава жив. Хаджи Ди-

митър с високо разяна

сабя извика:

„Да умрем

брата като българи“ и про-

дължава боя до смърт.

Героизът на Хаджи Димитър, Стефан Караджа и техните четници спроведливо предизвика чувство на възхищение и гордост във всяко българско сърце.

Славните войводи и техни-

те четници умряха геройски,

но не угасна идеята за сво-

бодата на Родината. С под-

вига си на Бузлуджа те раз-

търбиха по четирите сърца

на света, че на Балканите

има един смел народ, който

не може повече да търпи

оковите на азиатския турски

деспотизъм.

Великият поет и революци-

онер Христо Ботев взляп че-

тата на Хаджи Димитър и

Стефан Караджа в едно от

най-хубавите свои стихотвор-

ния „Хаджи Химитър“, ко-

ето вдъхновява всяко честно

българско сърце в борбата

против турско робство, а

по-късно и в борбата против

капитализма и фашизма.

Величавият подвиг на българските революционери съ-
буди още по-силно чувство-
то на български руски народ,
който се вдигна на оръжие
и с помощта на българското
опълчение ни освободи от
петевковното турско робство
през 1878 година.

66 години по-късно, на
Девети септември 1944 годи-
на Съветската армия за втори пъти ни освободи от нем-
ско-българския фашизъм.

Днес нашата Родина е
щастлива и свободна. Под ръ-
ководството на Българската
комунистическа партия народът ни изгражда величавата

града на социализма.

В строителството на новия
живот нашият народ се вдъх-
новява от героичния подвиг
на Хаджи Димитър, Стефан
Караджа и техните четници,
вдъхновява се от безсъмртно-
то дело на всички патроти
дали своя живот за нашата
свобода.

Поклон пред тяхната геро-
ична памет!

ДИМИТЪР НЕДЕЛЧЕВ
кандидат-член на ЦК на БКП и
първи секретар на ГК на БКП

ХАДЖИ ДИМИТЪР

Издава комитетът по честване годишнината на Хаджи Димитър в Сливен

ХРИСТО БОТЕВ

ХАДЖИ ДИМИТЪР

Жив е той, жив е! Там на Балкана,
потънал в кърви, лежи и пъшка
юнак с дълбока на гърди рана,
юнак във младост и в сила мъжка.

На една страна захвърлил пушка,
на друга сабя на две строшена;
очи тъмнеят, глава се люшка,
уста проклинат цяла вселена!

Лежи юнакът, а на небето
слънцето спряно сърдито пече;
жътварка пее нейде в полето,
и кръвта още по-силно тече!

Жътва е сега... Пейте, робини,
тез тъжни песни! Грей и ти, слънце,
в таз робска земя! Ще да загине
и той юнак... Но мълки сърце!

Тоз, който падне в бой за свобода,
той не умира: него жалеят
земя и небо, звяр и природа,
и певци песни за него пеят...

Денем му сянка пази орлица
и вълк му кротко раната близи;
над него сокол, юнашка птица,
и тя се за брат, за юнак грижи.

Писмо на Хаджи Димитър до Панайот Хитов

ГОСПОДИНЪ ПАНАЙОТЪ ХИТОВЪ ВВ БЕЛГРАДЪ

Дължността, която ма а на кого?

Подбуди да ви пиша насто-

ко и да разберете съдържа-

ние то, суща длъжност, ми? на кого ли трябва да

съзървамъ съ питами? нието на писмото ми и като

Българин, съсъ искренности

Най-паче коги ли трябва разсъдите подробно, надеялъ

та която ви пиша, и от да се споразумеими, за на-

дълбочинъта на сърцето ша та работя? нали пак ми, онова което вий знайте

ми, надеялъ, че ще приемеши приеме между си и по между за добро, а аз като един

наши братя; коги ли боли, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от възъ

нашата рана; кога то се, като по-млад от в

С ИМЕТО НА ХАДЖИ ДИМИТЪР

В епичната борба на сливенската работническа класа срещу капиталистическата робия и фашизъм вдъхновяващ пример са били и сливенските революционери от борбите против отоманското робство — Хаджи Димитър, Панайот Хитов, Георги Икономов и др.

Революционните традиции на Сливен намериха най-яркото си продължение в смелата партизанска борба против монархофашизма. И не случайно един от сливенските отряди прие и с чест носи името на легендарния войвода против турското робство Хаджи Димитър.

На първите вражески на близи срещу Съветския съюз в Сливен излязоха първите нелегални дейци на БКП и РМС. В първите сватки с врага загинаха Съби Димитров, Стоян Костадинов, Спас Георгиев, Симеон Бъчваров.

От малките нелигални груби в Сливенския балкан през есента на 1942 год. се създадоха партизанските дружини „Съби Димитър“ и „Георги Георгиев“. В началото на 1943 год. действието на партизаните вече разстройваха плановете на българските фашисти. Зачестиха акции и престрелките. Народът с любов и признательност следеше и подкрепяше смелите борци. Партията зовеше на всенародна борба. Партизаните заредиха една от друга по-смелите съвместни акции. Последват и акции в селата Гавраилово и Гол. Шивачево, наказват предатели и народни изедници. За тях се разказват легенди.

Дружина „Г. Георгиев“ разсте и укрепва. Тя минава през блокади и засади. Ка-

Мара Червендинева бивша партизанка от отряд „Хаджи Димитър“.

Все турски — няма ни по мен от българщина! Не, тука е България, тука!

Сега ще минем край къщата, където се е родил х. Димитър, каза господинът. Е, може да видим и майка му, тя е още жива, тука много свят вече върви да я навестява, та се боя да не прекалим, защото вие сте все пак още деца.

То се знае, за нашите уста лъжица ли беше да идем при самата майка на х. Димитър.

Показаха ни къщата още отдалече, а Петърко ме сбута:

— Гледаш, какже, хе, в она прозорец: Кебеджийката все там стои.

Така узнах, че х. Димитър винаги се викал „Кебеджийката от Асеновец“. И, щом се изравниме с къщата, аз се вторачих в прозореца. Там беше! Не е много стара! Но — знам ли? Разтрепера ми се сърцето и пръв аз схек шапка да поздравя. Поздравиха и всички други, разбира се. Но аз вече не се обръщах да гледам: посвещен се. Пък и какво повече? Из видях майката на х. Димитър: това ще ми остане за цял живот! ...

Автон Страшимиров

Партизани от отряд „Хаджи Димитър“ геройски срещнаха фашистките банди край с. Ковачите.

1. Учи ни какъв е смисъл на всяка четническа акция. Историята посочва, че големите борби на народите за независимостта са били повече или по-малко подгответи през дълъг процес от малки акции.

Друго. Един тираничен режим не пада от един удар — неговото поражение е резултат на безбройно множество от удари, които предварително са го отслабили, разклатили са неговите основи. До като борците се възпитават в смелост и увереност за бъдещето, то тираничната власт вече трепери пред своето неминуемо сгромомляване.

2. Учи ни какво е значението на младежта в тия борби. Като преглеждаме списъка на участвущите в тия борби, виждаме, че те всички са синове на народ и бие в учи тяхната младост. От 110 души само 12 са над 30 години. Средната възраст е 24-25 години. Срещат се и 19-годишни младежи. Хаджи Димитър беше 29 годишен, а Караджата имаше 26 години. Те всички загинаха в разцвета на

И ПЕВЦИ ПЕСНИ ЗА НЕГО НЕДА

Константин Шарков

Къщата, която ни вълнува

Времето ще ни научи
как да влизаме тук . . .
О, не трябва
сълзи-ручен
и не трябва
присвят юмрук —
тез, които са плакали,
тез, които са чакали
да се върне синът —
тях отдавна ги няма
и без жалба голяма,
те отдавна мълчат . . .
Влез и ти в тази къща,
мълчи,
погали със очи
и вратата, която отварял,
подът, дато вървял,
и прозорците стари,
от които светът е видял . . .
А когато излезеш навън
и възъхнеш дълбоко,
щом си бодър,
като от сън
и широката
улица
те пронизва
с радостта си, която лудува,
значи ти си разбрал
как се влиза
и как се излиза
от столетната къща,
която вълнува . . .

(Из цикъла „Жив е той! . . .“)

Красимир Банков

НА ХАДЖИ ДИМИТЪР

Да бих написал песни,
в които
сърдито
да гръмне зъвъна
на железни окови
от южни страни
и с тях да мога
чериите вълни
от болка накипяла
да повдигна . . .

Да бих написал песни,
е конто до северния полюс
да постигна
и с тях
умирашият свят жигосал,
аз правдата
и съвестта да нося . . .

Да мога нови песни да напиша,
в които
цъфналите ябълки да дишат
с дъха
на следдъждовната дъга,
да носят те на изгрева петната,
на влюбените тихата тъга . . .

О, трябва,
мой невиждан брат,
Хаджи Димитър,
от твоя дъх в сърцето
да запазя,
една частичка,
мъничка частичка
от твоята любов,
от твоята омраза! . . .

Късно през нощта се изхлопа. Хаджи никола посрещна избягалия си син. Влязоха в отлука на Мърмореха. Дойде и въръща се няколко пъти. Като се качи горе, майка му застинава в уплаха . . .

Пред нея стоеше цял целиеник хайдутин, обут в бели навои, сиври боруля цървули, бозав пантул, голем калпак и дълга улия. На рамото му тежеше бойния пушка. Но жът стърчеше из пояса до лакетя му.

— Гледай ме, мане, хубаво ми се нагледай! Че утре няма да можеш вече . . . Тук стана тясно за мене. Като не съм виновен ме търсят, не могат ли да ме намерят, затварят братята и баща ми. Взеха ни всички на очи. Нашите чорбаджии лавната срещу мене като песове, турските вълчия ме гонят и дебнат. Туриха ми нишан. Белязан съм. Няма отърване и туй то!

— Кой ще заминава утре, каквате ми? Ние майките сме само за ядове. Не крийте от мене. Кажете, да чуя . . .

Разговорът продължи все тъй плахо, откъсечно, студено. Хаджи Маринка не разбираше какво се тъкми . . .

Васил Коларов

ХАДЖИ ДИМИТЪР

Легендата ти мама ми разказва.
Привел глава до трепетната гръд,
аз слушах как със гибелна омраза
във кървав бой си срещнал славна смърт!

И тогаз на Бузлуджа в скалите,
аз виждах те могъщ във този бой,
да удряш с ятагани по главите
налитащия враг без път, без строй.

Но мина време. Пламнаха борбите
с фашизма див на смърт и на живот.
И пак в Балкана тръгнаха комити,
за комунизма, в бой за цял народ.

И ти, възкръснал с четите в балкана,
непобедим вървя срещу врага,
че твойто име тяхно знаме стана
и символ партизански на борба!

За туй си близък, близък до сърдцето,
на българинът тръгнал в стръмен път,
към комунизма радостен и светъл —
към нов живот във който грей мирът.

За туй, когато лумне кървав огън,
над Бузлуджа и месецът изгрей,
израстваш ти безсмъртен и огромен,
и пак Балканът твойта песен пей.

Комитетът по чествуване 90 годишнината от гибелта на Хаджи Димитър обяви литературен конкурс за написване на стихотворения и разкази за геройчния подвиг на Хаджи Димитър.

Комисията по разглеждане на материалите определи следните награди:

За стихотворения:

ПЪРВА НАГРАДА — за цикъла „Той не умира“ от Константин Шарков

ВТОРА НАГРАДА — за стихотворението „Прелюдия към безсмъртието“ от Павел Веснаков

ВТОРА НАГРАДА — за стихотворението „На Хаджи Димитър“ от Красимир Банков

За разкази:

ПЪРВА НАГРАДА — не се дава

ВТОРА НАГРАДА — за разказа „Кървава диря“ от Георги Колев

ВТОРА НАГРАДА — за разказа „Майка и син“ и за откъси от книга на Йордан Богдар

ТРЕТА НАГРАДА — за разказа „Неочакван гост“ от Димитър Баладжиев.

Светозар Иванов

БУНТОВНА ЕПОХА

Пред нас е тъмен, непрогледен лес,
край нас стърчат назъбени скалци
със върхове заострени, забити
във светлинното небе,
огряно ярко от лъчите . . .
В треви и хрости, лищии и мъх
обраснали са козите пътеки.
Стаял и лъст, и скръб, и дъх,
хайдутин тук не стъпва легко —
последен гром загълхнал е далеко!

На Бузлужка мълчат скали . . .
Кръжат в небето старите орли,
издигат се и пляскат със крилата:
„Роди се туха свободата
на бунта в кървавите дни! . . .“
Юнашките гърди дъхът са спрели.
И само вятър бродният вей,
в мяъха парче от сабя ръждавей.
Нима героите са днес умрели?
Зашо тогава слънцето светлей?
Да беше то угласило със тях,
че те еднакво силни бяха:
то с животворния си златен прах,
те — с раните си, що кървяха,
като разпускан зора . . .

Не! . . . Няма смърт за тях, додето
зората кървавей и по небето
кръжат орли и слънце свети —
и на земята раждат се поети!

Майката и синът

Разказ от Йордан Богдар

ва тъй, ала тъй било писа- мене и другарите ми. Видят но. Въртя се, въртя онова ли, че бележим какво пра- ми ти проклето келяво, до- вят, че ги следим и вардим, като слизок в бързез. Вода- те настръхват, издават бяса та ме носи надолу. Не мога си, налитат . . . Баща ми излезе на брега. Ще се много им укажда. Доят го, търпли. Каквато ми е честта, Братята ми — търпят. Аз не мага . . . Аз съм като чи- човците си. От малък тъй

Хаджи Маринка зарида:

— За умиране съм си на- се усетих, до голям тъй си

умявала често, но за такава останах, тъй ще си умра,

орисия, Димитре, не съм и мага . . .

Зашо да стоя по-сънко, сънко . . .

Натъмил си се вече? Не виждам ли, не

хубаво — и ножа и пушка- разбирам ли, дебнат ме на

та, и улията, фишите. Гла- всяка стъпка. Всички път-

вите ни може на кол да за- ки са завардени. Само да ме

бият турците. Колкото осъж- срещнат . . . И за туй ре-

даах моите девери, толкова кох да ида горе, в Балкана,

сега ми падна на главата. при другите като мене. Там

Боже, господи! . . .

Зашо е мястото ми, там . . .

ми пращаш толко мъчения?!

Хаджи Димитър потупа не вдигаше глава. Синът

майка си:

— Не бой се, майко, юнаш . . .

— Тези ръце са ме от-

ка! Погнах здраво синът ги гледали. Корави и чисти ръ-

це. Дорде съм жив, ще ги

повилнелите турци. Търсят целувам. Да ми простиш, та-

ми, защото ги е страх от теб!

Много ядове и много

Дядо Иван Георгиев (на 80 год.)

ЮНАЧНИЯТ ВОЙВОДА

Прости, прости, майко мила!
Аз юнак съм и войвода,
с твоята воля, с майка сила
ще се бия за народа!

— Върви, мили, във Балкана
при юнаци, при дружина,
помощ дайте на народа,
живот мили и свобода!

— Във Балкана буря ве е.

О, вий братя въстаници,
към нас гледат мъченици,
във вериги, във тъмници!

Във реките кърви текат
и трупове тежки влекат,
нашите майки горко плачат,
а сестрици черно носят!

С пушки, саби и пищови,
да сме всички ний готови —
да развеем знамената,
напред, братя, във борбата!

Да живее наш войвода,
сливенски Хаджи Димитър,
наши въстаници и учител —
борец славен за народа!

Поход по един геройчен път към Бузлуджа

Комитетът по чествуване на Хаджи Димитър организира поход по пътя на четата. В него участват 14 туристи от града ни.

Групата отпътува на 24 юли за с. Вардим на река Дунав, където е сязла на родния бряг четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа.

От 26 юли групата туристи започна движението си по пътя на четата. Тя премина през селата Хаджидимитрово, Карабен, край селата Батак, Петреш, Горна Липница, Вишовград и историческото Канъл дере. От там туристите пресекоха селата Добромирка, Здравковец, Браниловци, Дебел дял.

След това групата навлезе в Стара планина и по нейното било се отправи на изток към легендарната Бузлуджа.

Туристите ще пристигнат на връх Бузлуджа на 2 август, в деня на тържествата.

Атанас Бобев

МАЙКАТА НА ВОЙВОДАТА

Незнайният народен пе-
вец с голяма вештина и не-
повторимо маисторство
е извял в народното ни
творчество образът на българската
майка — хайдушка, обра-
зът на онази жена, която
е откърмила деца — юна-
ци.

Такава майка е била и българката Маринка Хаджи Николова, майката на войводата Хаджи Димитър и неговите шест братя, все непокорни и горди български чеда.

Маринка Хаджи Николова е носила буден и корав български дух. Тя е имала немалък дял за възпитанието на синовете си в любов към народа и в омраза към турските поробители. Неведнаж във край разгорялото огнище тя е разказвала на синовете си за безстрашните хайдути, за своя брат — известния хайдутин Желязко Палабоюка.

Тръпнела в тревога майката, свивала се нейното сърце, когато виждала, как един

синовете израстват и поемат пътя на народната борба, но нямали сили да ги спре. Тя знаела, че в техните сили тече бунтовната кръв на целия бунтарски хаджидимитров род.

Седем сина и три дъщери са отгледали Маринка Хаджи Николова. И всички носели непокорният дух на бурната епоха, в които живеели. И седмата братя участвали в национално-освободителните борби, в борбата за народни правдини.

И с болка, и със скри-
та гордост, тя ги е изпра-
щала в тъмните нощи
по незнайните хайдушки
пътеки. С чудна тър-
пост и воля тя е поспре-
щала вестите за геро-
ичната смърт на сино-
вете.

Храбра и мъжествена,
твърда и упорита — та-
кава е била